Ao. 1810. No. 43.

OMMELANDER COURANT.

Dingsdag den 29 van Bloeimaand.

TURKYE.

KONSTANTINOPEL *den 26 van Lentemaand.* De Groot-Vizier, die in het camp by Schumla, door zulk eene zware ziekte aangetast werd, der men voor zyn leven vreesde, begint weder te herstellen. De Groote Heer heeft hem twee van zyne bekwaamste geneesheeren gezonden, door wien zyne herstelling niet weinig bevorderd is.

De toebereidselen tot een aanstaanden veldtogt, worden by aanhoudendheid, met den meesten yver voortgezet. Behalven de troepen, die hunne cantonnementen verlaten hebben, om zich naar het camp te begeven, zyn insgelyks ook eenige divisien uit de binnenlanden des Ryks, derwaarts verrukken; ook zyn van hier zeven Janitsaren, die een train artillerie by zich hebben, naar derwaarts gemarcheerd. In de steden heerscht eene te groote werkzaamheid, daar de Porte niet alleen voornemens is den oorlog tegen Rusland op het krachtdadigst voort te zetten, maar tevens de Wechabiten met alle magt aan te tasten. Het verdrijven dezer laatsten, uit de heilige steden Medina en Mecca, begint hoogstnoodzakelyk te worden, ten einde daar door de droevige gevolgen voor te komen, welke natuurlyk ontstaan moeten uit de onmogelykheid, waarin de Moselmannen zich thans bevinden, om den geheiligden plicht van den pelgrimstogt in hun leven die steden te bezoeken, te kunnen volbrengen. De gouverneurs van Bagdad en Egypte hebben ten dien einde stellige orders bekomen. Intusschen doet in de engte van Suez een aantal transportschepen tot het doen eener expeditie aldaar gereedheid brengen; zullende zy, ten gelyken tyde, te land door den gouverneur van Bagdad worden aangetast. Waar men wil, heeft de reis van den voormaligen Reis Effendi, Hafes Effendi, naar Bagdad, tot deze onderneming aanleiding gegeven.

Sedert eenigen tyd heeft de Porte aan de kommandanten van de kasteelen der Dardanellen bevel gegeven, geene Europesche schepen door de straat toe te laten. Dit bevel wordt stiptelyk nagekomen. Men houdt de kleinste Engelsche schepen aan, ten einde te onderzoeken, of dezelve gewapend zyn en geen hen eene wacht aan boord. Een Engelsch koopvaardy-schip, hetwelk drie of vier stukken, om te salueren, voerde, en den last schoon te willen gehoorzamen, werd daartoe door het geschut den zelven gedwongen.

Het eiland Candia heeft veel door aardbevingen geleden; echter is niet Canea, gelyk in de gisteren gemelde stad Candia bericht is, maar de stad Candia zelve, en wel gedeeltelyk, verwoest. Canea is maar zeer weinig beschadigd; maar te Candia zyn zeven moskeen verpletterd, en de overigen houden hun verblyf nog op het open veld.

ZWITSERLAND.

LAUSANNE *den 20 van Bloeimaand.* Van Basel wordt gemeld, dat de gewezen Koning van Zweden, Gustavus IV., met pensioen van 40,000 thalers (omtrent 45,000 guldens), hem door de rykslanden toegelegd, bereids gevestigd, en zich vergenoegd met de inkomsten van zyn eigen goederen, die ruim 90,000 guldens beloopen.

FRANKRYK.

PARYS *den 18 van Bloeimaand.* Men verzekert, dat HH. MM. den 30 dezer te St. Cloud zullen aankomen, en dat eene prinses van de Keizerlyke familie Hoogstdezelven, den 4 van Zomermaand, een luisterryk feest moet geven.

Den 13den in den morgen, hebben HH. MM. zich naar Bath begeven. Naauwelyks was de Keizer aldaar aangekomen, of hy wilde de fortificatiën bezigtigen, waarton hy eene vry diepe gracht over moest, of anders omryden. Zyne Majesteit sprong er te paard over. De generaal Bertrand, die den Keizer volgen wilde, had het ongeluk, dat zyn paard een val deed, en op hem stortte. De heer de Nanfouti, eerste equiteur, die onmiddelyk volgde, in weerwil van zyn paard niet hebbende kunnen stuiten, viel met hetzelve in de gracht op den generaal Bertrand, die vry zwaar gekwetst is geraakt. Gelukkig waren geene van Hiens ledematen gebroken, en men denkt, dat gemelde generaal geene verdere noodlottige gevolgen van deezen val zal ondervinden. De heer de Nanfouti is niet gekwetst geworden.

Men meldt van Bar-sur-Ornain, dat, den 10den dezer maand, ten drie uren nademiddag, twee wolken, de eene komende uit het Oosten, de andere, veel zwaarder, komende uit het Westen, gestoten hebben en gebarsten zyn boven de gemeenten van Maxey-sur-Vaise, Epiez, Burey-en-Vaux en Neuville, in het zweedde arrondissement van den Maas. Na de eerste donderslag, volgde een verschrikkelyke hagelbui uit; welkers ontlaste dezelve stroomen waters, als of de sluizen des hemels geopend waren. In dit oogenblik vertoonden zich Maxey, aan den linkerwal liggende, het yselyk schouwspel van eenen vloed, die alles mede sleepte, wat hy op zynen weg vond. Een stroom water liep met zoodanig geweld over het kerkhof, dat dezelve de menschelyke overblyfselen aan de ingewanden der aarde ontrukte. Doodkisten werden byna 46 roeden ver weggevoerd; graven werden geopend, en vol water geloopen zynde, vertoonden de rotsende lyken; zware steenen zerkisten werden omver geworpen. Eene geheele straat is, ter hoogte van omtrent drie voeten, gestopt met stukken puin, aarde en zand, welke van de hoogte zyn weg gesleept; twintig huizen zyn gevuld met dezelve stoffen, die daar in door deuren en vensters zyn ingedrongen; men ziet aan alle kanten ingestorte muren, en den grootsten deel huisraden zyn verdronken of verletterd. Het veld is bedekt met slyk en zand; de wyngaarden zyn vernield, en deze waren byna de eenige hulpbronnen der ingezetenen; de heuvelen zelve toonen slechts eene onvruchtbare rots. De granen hebben hunder geleden. Nieuwaard is hier by ongekomen. — De Epiez en Neuville hebt men dezelfde tooneelen gezien: doch nergens had men verschrikkelyker stroomen dan te Burey-en-Vaux. Een jong schaapherder, en eene vrouw, die haare kinderen zocht te redden, zyn er by omgekomen. De ellende en het verdriet is onberekenbaar.

PARYS *den 19 van Bloeimaand.* De Moniteur van heden bevat onderscheidene Keizerlyke decreten, tot de organisatie der onlangs met Frankryk vereenigde landen betrekkinghebbende.

Voorts bevat de Moniteur een officieel rapport van den hertog van Abrantes, wegens het veroveren van Astorga, als ook een rapport van den generaal Suchet, wegens de bataille, die den 23 van Grasmaand ll. by Lerida voorgevallen is.

Uit dit verslag blykt, dat de genoemde generaal, voorzienende dat de Spaansche generaal Odonnel, daar de armée van Catalonie de politie van Girona had ingenomen, geen rustig aanschouwer zoude blyven van het beleg van Lerida, de noodige dispositiën ten dien opzigte maakte. Den 23 vertoonde zich de Spaansche armée, in 't getal van 15,000 man sterk, voor het dorp Gardenchonda van Lerida. De generaal Harispe, denkende de vyandelyke voorhoede door het 4de regiment husfarens aanvallen, die dezelve oogenblikkelyk in wanorde bragt, en voor een gedeelte noodzaakte de wapenen af te leggen. Het gelukte de ruiterye daarop een uitval te doen; doch werd deze den hollenden rug naar binnen gejaagd. Het hoofd corps der Spanjaarden kwam daarna de voorhoede te hulp, en vertoonde eene zeer schoone linie van infanterie, de divisie van den generaal Musnier, marcheerde dezelve te gemoet, en op het oogenblik dat het Fransch geschut zich in het front deed hooren, viel de generaal Boustart den vyand met het 12de regiment kurassiers in den rug; het Spaansche voetvolk geraakte terstond in wanorde, de kavallerie wilde hetzelve te hulp komen, doch werd ook dadelyk overhoop geworpen, en al wat niet gedood werd, viel in onze magt, of koos de vlugt. Wy maakten 600 krygsgevangenen, waaronder 1 generaal en 271 officieren, en verovorden 3 stukken geschut, 3 standaarden, 11 kaandels, 2000 snaphanen, 1000 sabels en 4 à 500,000 patronen. Ons verlies bestond in 28 dooden en 86 gekwetsten.

Bericht van den generaal Regnier, het 2de corps kommanderende, uit Merida, van den 19 van Grasmaand, melden, dat de generaal Dilenn den dag te voren, naar Zafra gemarcheerd was, en de divisie van Urrera, die zich aldaar bevond, verjaagd had.

De Engelsche brieven van den 13 en 14 dezer, zeggen onder anderen: „Lastleden zondag ontving men te Dover bevel om alle de Hollandsche visschers los te laten, die daarop aanstonds in zee gingen. Men deed te voren eene aanzienelyke inzameling door de zeevarende stad ten voordeele van die arme gezinnen, ten einde hun in staat te stellen, om zich van de noodzakelyke kleederen en levensmiddelen, voor hunne vrouwen te voorzien."

Den 16den heeft de kanselier by het hogerhuis gesteld, dat dezelfde nog een 50 Engelsche Burgers in overweging zoude nemen. De kanselier van den Exchequer stelde voor om een committé te benoemen, gelast om een rapport te doen over de omstandigheden, welke zyne gevangenneming veroorzaakt en vergezeld hebben. De motie van den kanselier is met eene groote meerderheid van stemmen aangenomen.

HOLLAND.

AMSTERDAM *den 25 van Bloeimaand.* Door een van 's Konings kaapvaarders op de Eems, is onlangs aangehouden en te Delfzyl opgebragt, het schip de Pool, komende van Belgieland beladen met koloniale producten, bestaande in: 21 stukken broodsuiker, 136 balen losse suiker; 139 kwart-vatjen suikers, 40 kisten suiker, en 2 stukken campêche-hout.

Daar het Z. Maj. den Koning by onderscheiden belieft behaagd heeft, ter bevordering van de kennis der Hollandsche taal en van eene beschaafde opvoeding in het departement Oost-Vriesland, vaste inwoonders, ieder van f 500 aan Hollandsch, te verleenen voor genen Hollandschen en Franschen onderwyzer en kost-schoolhouder in de steden Aurich en Jever, zoo worden alle, die tot een dezer plaatsen mogten genegen zyn, uits den geesten of tweeden rang als schoolonderwyzer bezittende, uitgenoodigd, om zich met overlegging van de noodzakelyke akte en verdere by de wet gevorderde, voldoende getuigschriften van goed burgerlyk en zedelyk gedrag, te vervoegen aan den inspecteur generaal van het lagere schoolwezen, het zy schriftelyk en gefrankeerd aan het lokaal van het ministerie van binnenlandsche zaken, het zy in persoon, op zaturdag den 4 van Zomermaand, of wel op donderdag den 14 van Zomermaand aanstaande, des voormiddags ten half twaalf uren, aan hetzelfde lokaal. Tot nadere onderrigting dient belangebbenden, dat behalve de genoemde f 500 - : - uit 's Rykskasse, tot de verdere inkomsten (en emolumenten) dezer beide posten behooren de school- en lesgelden, op welkers aanzienelyk genot het minste niet dan gunstig zyn kan.

AMSTERDAM, den 21 van Bloeimaand 1810.

De minister van binnenlandsche zaken,

VAN DER CAPELLEN.

De minister van binnenlandsche zaken, als hiertoe gemagtigd, door Z. Maj. den Koning, brengt, hiermede ter kennisse van de daarby belanghebbenden, dat, door Z. Maj., by besluiten van date 22 van Wynmaand 1809, no. 19, en 18 van Bloeimaand 1810, no. 18 is vastgesteld, dat er eene billyke schadevergoeding zal worden toegestaan aan die landlieden, welke by onlangs epidemische veeziekten hunne runderen, paarden of schapen, op last van de daartoe bevoegde magt, moesten dooden, of, reeds gestorven zynde, begraven, zonder hier van het geen eenige waarde heeft te mogen behouden, mits voldoende blyke, dat zoodanige ziekte niet ontstaan zy door hunne onbedachtzaamheid of slordigheid, en dat deze toegestane schadevergoeding worde geäffecteerd op het fonds tot nut voor den landbouw.

AMSTERDAM, den 24 van Bloeimaand 1810.

De minister voornoemd,

VAN DER CAPELLEN.

ROTTERDAM *den 25 van Bloeimaand.* Het verslag der werkzaamheden van de commissie alhier, tot ondersteuning der noodlydenden door den watervloed van 1809, is thans publiek geworden, en word ten voordeele dier noodlydenden uitgegeven. Corporatien of byzondere personen, welke op eene of andere wyze, de commissie behulpzaam zyn geweest, kunnen een exemplaar bekomen by een der leden dier commissie, voor zoo wat hetzelve niet reeds aan hun uitgereikt zyn bezorgt.

Met consent des REGTS gedenkt de Weduwe van wylen den Heer SOLOMON VYSSE, op Woensdag den 6 van Bloeimaand 1810, des namiddags te 3 uren, in zyn huis van de Waarmarkt, publiek by den Uitroep te verkoopen: Een welbezeilde TJALK-SCHUITE met diens toebehoren volgens Inventaris, liggende op de Boog, laatst bevaren door GERT JOCHUMS; zullende de Condities by de Verkooping gedaan worden.

Te Groningen, 3 avonds precies te 6 uren, Publiek by Strijk- en Opbod, ten Verkoopen: Een welbezeilde TJALK-SCHUITE, met diens toebehoren volgens Inventaris, liggende op de Boog, laatst bevaren door GERT JOCHUMS; zullende de Condities by de Verkooping te Groningen, in het Zalder-Diep by de Nieuwe Boog, aldaar liggende

APPELDOORN *den* 28 *van Bloeimaand.* Eergisteren morgen vernamen wy dat H. Maj. de Koningin op het Loo zoude arriveren, zoo als wy dan ook gisteren middag omtrent 12 uren tot onze blydschap mogten zien, en heden [illegible] H. Maj. het vermaak der valken-jagt; vele paarden [illegible] Z. Maj. zyn heden aangekomen, zoo dat men [illegible] met de komst van Z. Maj. verheugen zal.

GRONINGEN *den* 28 *van Bloeimaand.* [illegible] KORSTEN EN BATTER-BROOD van [illegible] volgende voorbeelden van *roode* of *bloedige sneeuw* [illegible] deeld door den Hoogleeraar J. H. VAN SWINDEN, [illegible] aan die, welke volgens onze Courant van [illegible] het gebergte by Piacenza in Italie, den 17 van [illegible] gevallen is.

„ In de *Philosophical Transactions* no. 139, voor de maanden April, Mei en Juny 1678, vindt men een uittrekzel van een brief, uit *Genua* geschreven, en aan de Koninklyke Societeit medegedeeld door den beroemden BOYLE, behelzende: „ dat er, op St Josephsdag (welke te Rome op den 19 Maart gevierd wordt), op den berg, genaamd *Le Langhe*, op de witte sneeuw, die er reeds lag, eene groote hoeveelheid roode sneeuw (of zoo men wil *bloedige* sneeuw) gevallen was. Wanneer zy geperst werd, kwam er vocht uit van dezelfde kleur. Men voegt er by, dat velen doggetuigen van dit verschynsel waren.

„ DE SAUSSURE vermaakt, in het 2de deel zyner reizen, § 946, dat hy in de verschillende reizen, die hy sedert 1760 op de Alpische bergen deed, verscheidene malen op de witte sneeuw roode plekken, roode sneeuw, gevonden heeft: [illegible] eene roode poeder [illegible], waar over hy [illegible] proefnemingen gedaan heeft. Hy oordeelde, dat [illegible] was met het Mieroscoop echter kon hy in dezelve geen de minste geregelde form ontdekken. Deze roode sneeuw werd door hem zoo beständig op de Alpische gebergten, inzonderheid in dezelfde jaargetyden, en in gelykvormige stellingen, en op zekere plaatsen van de helling der sneeuw gevonden, dat hy zich verwondert, dat SCHEUCHZER en anderen, die over de Alpen gereisd hebben, er geen gewag van hebben gemaakt.

„ RAMOND heeft (in het 3de deel van het Fransche instituut, bl. 417) een opzettelyke verhandeling over de *roode sneeuw*, die men op hooge bergen vindt, en die hy alhaar in menigte gevonden heeft, by voorbaat, dat dit poeder, welk de roode kleur aan de sneeuw geeft, een dierlyke stof is, door eenen zonderlingen zamenloop van omstandigheden tot eenen zonderlingen graad van ontbinding gebragt. De zyde deeltjes in dit poeder bestaan in die zelfde verhandeling nagelezen worden. Ook heeft DE SAUSSURE geen roode sneeuw gevonden gehad op de toppen van de *Montblanc*: deze was zyne geheel van Mees ontbloot.

„ De sneeuw kan, even als regen, vele vreemde stoffen met zich voeren, en daar door den schyn van bloedige sneeuw, ja ook van *worm sneeuw* aannemen. De laatstgemelde waarneming bekend gemaakt van *sneeuw-wormen*, die in 1755 in Zweden, met vele levendige wormen vergezeld gevallen is. Men kan ze vinden in de *Hist. de l'Acad. R. des Sciences* 1760."

Onder den 11 dezer word uit PRAAG gemeld, dat de Keizer van Oostenryk aldaar gisavonds te voren is aangekomen.

PUBLIEKE FONDS EN PRYS-COURANT DER EFFECTEN,

Zoo als dezelve waren den 28 van Bloeimaand op de Beurs te Amsterdam.

Schuld-Brieven [illegible]

Dito [illegible]

Dito [illegible]

Dito